

#ETTSTHLM · EN FÖRÄNDRAD STAD?

#ETTSTHLM
Nu snackar vi

#ETTSTHLM: STOCKHOLM EFTER CORONAN

» Vad kommer ut på andra sidan av coronakrisen? Gör allt tillbaka till det vanliga eller har Stockholm förändrats för alltid? Under körsbysblommorna i Kungsträdgården ses de flesta vi pratar med en ny och lite snällare framtida form bortom sorgen och räddslan.

Stockholm blir snällare, tryggare och mer generöst

STOCKHOLMARNAS FÖRHOPNINGAR: Kommer stan att bli förändrad efter coronan?

REDAN DÅ. För ett år sedan ställde vi samma fråga till ett antal personer i Kungsan. Läs på [mitti.se/ettsthlm](#)

► Vi vill resa. Kramas. Gå på krogen, på fotboll och konsert. Få tillbaka vårt gamla liv. Sju av tio i vår läsarundersökning tror också att Stockholm har förändrats till det bättre: att vi får en lugnare stad där vi tar mer hänsyn till varandra.

Text & foto: Petter Beckman | [petter.beckman@mitti.se](#)

Instämmer du eller instämmer du inte i följande påståenden?

	Instämmer	Instämmer delvis	Instämmer inte
Jag tror att Stockholm på vissa sätt kan bli en bättre stad som en följd av pandemin.	20%	49%	31%
Jag tror att restaurang-, nöjes- och kulturlivet i Stockholm långsiktigt kommer att påverkas negativt efter pandemin.	29%	43%	28%
Jag kommer att gå mindre på bio, teater och konserter än tidigare när pandemin är över.	11%	24%	65%
Jag kommer att gå mindre på restaurang än tidigare när pandemin är över.	8%	25%	67%
Jag kommer att köpa mindre kläder och skor än tidigare när pandemin är över.	17%	34%	49%
Jag kommer att göra färre semesterresor utomlands än tidigare när pandemin är över.	16%	39%	45%
Jag kommer att jobba mer hemma, även när pandemin är över.	25%	26%	49%
Pandemin har lett till att jag byter jobb eller ändrar inriktning i livet.	12%	24%	64%
Jag har lärt mig saker under pandemin som jag tror kan göra mitt liv bättre på sikt.	28%	43%	29%
Coronapandemin har till största delen gjort mitt liv sämre.	27%	49%	24%

● Undersökningen genomfördes den 28 april–2 maj 2021 och bygger på 405 svar. Panelen innehåller läsare av Mitt i Stockholms olika editioner och svaren är viktade utifrån Stockholms population; kön, ålder och utbildningsnivå. KÄLLA: RAM

Läsarna: Så kan Stockholm bli en bättre stad efter pandemin

NYTÄNK. Hälften säger att de kommer att shoppa mindre

– Jag tror att det leder till en snällare, tryggare stad med mer generositet och gemenskap. Inte så individualistiskt som det har varit. Det sa Laila Kerpic från Tyresö när vi i april förra året frågade stockholmarna hur de trodde att pandemin skulle påverka staden på sikt. Nästan alla intervjupersonerna var inne på liknande spår: ”Man inser kanske att man jobbade lite för mycket. Krisen gör så att folk sammanförs mer”. ”Många har blivit mer uppmärksamma och hjälpsamma”. ”Man hinner umgås med barnen. Det skulle vara fint om det kunde fortsätta”. Nu, efter 14 månader av pandemi, är stämningen och förhoppningarna nästan precis de samma hos många stockholmarna. Det visar en läsarenkät som Mitt i gjorde med hjälp av RAM (Research & Analysis of Media) i månadsskiftet april/maj.

Visserligen tycker 76 procent att coronapandemin har gjort deras liv sämre. I princip alla längtar efter att få återuppta sociala kontakter, att gå ut och dansa, gå på konsert, teater och fotboll. Och resa – det är vad allra flest nämner när de får skriva fritt vad

Vi har kört på i ett ekorrhjul som handlat om att konsumera istället för att hjälpa varandra.

de längtar efter. Men enkätsvaren visar samtidigt att en majoritet har omvärderat sitt liv på flera punkter. Över hälften instämmer, helt eller delvis, i att de kommer att köpa mindre kläder och skor när pandemin är över. Ännu fler – 55 procent – tror att de kommer att göra färre semesterresor utomlands.

71 procent instämmer, helt eller delvis i att ”jag har lärt mig saker under pandemin som jag tror kan göra mitt liv bättre på sikt”: som att varva ner, att ta det lugnare, att värdesätta vänskap och inte konsumera så mycket. Och nästan lika många, 69 procent, instämmer i att ”Stockholm på vissa sätt kan bli en bättre stad som en följd av pandemin”. Hurdå? frågar vi och ber svars-personerna skriva ner sina tankar. Svaren är påtagligt lika varan-

dra: ”Vi kommer förhoppningsvis att visa mer hänsyn och tålmod”, ”att människor blir vänligare och mer hänsynsfulla”, ”starkare samhörighet, mindre egoism, mer tolerans och förståelse”. Ordet ”hänsyn” återkommer dussintals gånger och är det utan jämförelse vanligaste ordet i enkätsvaren. – Vi har kört på i ett ekorrhjul som handlat om att konsumera i stället för att hjälpa varandra. Vi kommer att gå in i en ny tid genom det här, sa Louise Thysell, Vasastan, i förra vårens enkät i Kungsträdgården. Den profetian ger eko på flera håll i årets enkät svar: ”Pandemin har väckt individer i samhället, en del av ’bara jag’-egoismen har försvunnit”. Men alla är inte övertygade om att vi står inför en ny tid: ”Är inte så säker på det, människor glömmor fort och faller tillbaka i gamla hjulspår”, skriver en av svars-personerna. Restaurangbesöken är iallafall något de allra flesta vill få tillbaka. Men inte helt, av enkäten att döma. En tredjedel instämmer, helt eller delvis, att de kommer att gå ut och äta mindre än tidigare.

Det här längtar jag mest efter att göra efter pandemin:

”Åka Finlandsbåt!”

”Resa bort, fast inte så långt. Kanske Köpenhamn.”

”Att åka till Mallis.”

”Gå på bio, teater, restaurang och att kunna ta en fika på stan.”

”Krama min dotter och mina barnbarn.”

”Leva som vanligt igen. Kunna åka buss, gå i affären och träffa människor.”

”Ishockeymatcher.”

”Klippa håret och gå till tandläkaren.”

”Gå ut och dansa.”

”Kultur, kurser, föredrag.”

”Utnyttja Stockholms kultur. Gå i affärer.”

”Fira gudstjänst.”

”Gå till simhallen.”

”Middagar med vänner.”

”Gå på fest!”

”Resa till havet och solen.”

”Slippa oron.”

”Stå på scen. Gå på konserter, teater och bio. Umgås.”

”Umgås!”

”Äta och kröka med goda vänner och se Bajen live.”

”Delta i samhällslivet.”

”Umgås ohämmat med familj och vänner samt gå på fotboll.”

”Att få delta i motionslopp och kunna ha dessa som konkreta mål för min träning.”

KÄLLA: CITAT UR RAM-MÄTNINGEN

#ETTSTHLM · ISLAM I STOCKHOLM · DEL 3

Olika syn på jämställdhet är den största stötestenen i relationen mellan islam och majoritetssamhället. Det visar en färsk undersökning bland Mitt i:s läsare. Kvinnor är mer kritiska än män. Men de yngre tänker helt annorlunda.

Text: Petter Beckman | petter.beckman@mitti.se

RESULTAT. "Olika syn på jämställdhet, mäns och kvinnors roller" skapar problem, anser 86 procent av läsarna. 401 personer har svarat. 16 procent har annat modersmål än svenska. Resultatet är viktat för att återspegla populationen avseende kön, ålder och utbildningsnivå. GRAFIK: MITT I, FOTO: MOSTPHOTOS

Oro för jämställdheten gör kvinnor kritiska till islam

LÄSAROPINION. Två av tre tycker att muslimer borde anpassa sig mer

45 procent av Mitt i:s läsare har en negativ syn på islam som religion, medan 21 procent är positiva. Det visar en läsarusundersökning genomförd av RAM (Research & Analysis of Media) i månadsskiftet april/maj på uppdrag av Mitt i.

401 personer i olika åldrar från hela Stockholmsområdet har svarat. Här är några slutsatser:

På det personliga planet är inställningen mycket mer positiv: 52 procent anser sig ha goda relationer till "muslimer som jag känner", jämfört med 12 procent som inte håller med. 24 procent känner inte någon muslim.

Personer födda på 1990-talet är mycket mer vänligt inställda än övriga åldersgrupper. Bland

20-30-åringarna har 42 procent en positiv syn på religionen – dubbelt så många som i hela svarsgruppen. 90-talisterna är också avsevärt mer optimistiska när det gäller "att islam kan bli en naturlig och positiv del av livet i Stockholm" och är inte alls lika oroliga för att samhället ska påverkas negativt.

Tre av fyra Mitt i-läsare, 67 procent, tycker att "muslimer i Sverige i högre grad borde anpassa sig till majoritetssamhällets normer". Även här avviker 90-talisterna, där stöds det kravet bara av 35 procent.

Samtidigt anser drygt hälften i alla åldrar att "fördomar, intolerans och okunskap från majoritetens sida" är en stor del av problemet. Många efterlyser minskad segrega-

tion och fler möten för att minska glappet, på frågan vad som kan göras.

Enligt läsarna är det framför allt "olika syn på jämställdhet, mäns och kvinnors roller" som skapar problem – 86 procent håller med om det. Kvinnorna är klart mer negativa än männen, se tabellen här intill.

Kvinnorna är också tydligt mer kritiska till slöjor och mer angelägna om att muslimer anpassar sig till majoritetssamhället.

Pernilla Ouis, islamkännare och professor i socialt arbete vid högskolan i Halmstad, har forskat kring skillnader i syn på sexualitet och könsroller kopplat till migration. – Eftersom Sverige har kom-

Pernilla Ouis. FOTO: HÅKAN RÖJDER

mit så långt när det gäller jämställdhet och många muslimska invandrare kommer från länder som ligger långt bak i den utvecklingen blir kontrasten extra tydlig, säger hon.

– Över lag finns det stora skillnader i synen på sexualitet, hbtq-rättigheter, abort, skilsmässa och jämställdhet. Kvinnor kan nog vara särskilt oroliga för att det som de ser som vinster för jämställdheten ska tryckas tillbaka.

Pernilla Ouis framhåller att gruppen bokstavstrogna muslimer är ganska liten och att många tar intryck av det svenska samhället.

– De flesta gör nog ganska rimliga tolkningar som är fullt möjliga att förena med den svenska jämställdhetsmodellen, säger hon.

Kvinnor vill ha mer anpassning

Procentenheter fler/färre kvinnor som håller med, jämfört med männen i undersökningen:

Muslimer bör anpassa sig i högre grad:	+10
Jag tror att muslimer i Stockholm vill vara en del av samhället:	-8
Huvudduk på vuxna skapar problem:	+9
Olika syn på jämställdhet skapar problem:	+10
Heltäckande klädsel skapar problem:	+14
Jag har en positiv syn på islam som religion:	-5
Jag har en positiv relation till de muslimer som jag känner:	-5

KÄLLA: RAM

FAMILJELIV. Inom islam kompletterar män och kvinnor varandra, säger Kashif Virk, imam, här på semester med hustrun Saher och barnen Faris och Atif. FOTO: PRIVAT

"En kvinna kan vara fri på flera sätt"

"Jag är muslim. Fråga mig om vad som helst", står det över bröstet på imamen Kashif Virks vita hoodie när han tar emot i Ahmadiyya-församlingens villa i Bromsten.

– Den här tröjan har varit en stor hit. Genom att stå på torget och träffa de som är mest kritiska mot islam kan vi få de samtal som behövs. Det är i kontrasterna som samhället utvecklas, säger Kashif Virk som leder församlingen.

Ahmadiyya är en smal gren inom islam, men Kashif har lyckats bra med att få medial synlighet genom debattartiklar, webbsidan imambloggen.se och med torgmöten runt om i landet.

– Jämställdheten kommer nästan alltid upp. Särskilt när man diskuterar med kvinnor som vuxit upp med kvinno- rörelsen. Man har vunnit så mycket och de är rädda att det ska gå tillbaka. Och jag förstår det. Det finns en skillnad, säger Kashif Virk.

Inom islam ser man ett

värde i att mannen och kvinnan kompletterar varandra, framhåller han. Båda är starka och jämställda, men kvinnan har huvudansvaret för barnen och mannen för att försörja familjen.

– Det är så barnen bli trygga, genom att få utveckla en nära relation till sin mamma. Pappan har också en jätteviktig roll – att vara närvarande och uppskattande. Och inget hindrar att kvinnan ger sig ut i arbetslivet när barnen blir större, säger Kashif.

Han menar att den väs-

terländska jämställdhets- synen, där kvinnor helst ska göra karriär och vara en bra mamma samtidigt, kan vara slitsam för många.

– Där måste människor få göra sina egna val. Jag har inget mål att ändra samhället. Men vi måste få en större förståelse för att man kan vara en autonom kvinna på flera olika sätt, säger han.

Petter Beckman

LÄS MER: Fler frågor och svar med Kashif Virk på mitti.se/ettsthlm

#ETTSTHLM · VAR VILL DU BO? – DEL 2

► Många av Mitt i:s läsare vill ha mer socialt blandade bostadsområden och oroas över segregationen. Men när de väljer bostad kommer tryggheten på första plats – social blandning kommer sist.

Text & foto: Petter Beckman
Maila mig: petter.beckman@mitti.se

FRÅGAN · Hur är mixen av folk där du bor?

Abed Elawad, Ursvik, Sundbyberg

Bor i en nyköpt villa med sin sambo och en treårig son. Sjuk-sköterska i intensivvården.
– Självklart kollade vi vilka som rör sig i området innan vi köpte. Man går på magkänslan. Vi är nära Rinkeby och där vet vi att det är stökigt. Jag vill ha mer mångfald och att alla får samma chanser. Samtidigt vill jag inte ha helikoptrar flygande här över oss, för min sons skull. Det är dubbelt.

Malin Rydén, Järvastaden, Sundbyberg

Bor i en bostadsrätt med man och tvååriga dottern Saga. Service-rådgivare på en bilverkstad.
– Det stämmer nog att man dras till ett område där andra har samma livsmål. Här är många i ungefär samma ålder och har barn. Och ganska mångkulturellt. Det känns tryggt här, men skillnaden mot andra områden är för stor. I längden skulle det vara bra om det blev mer blandat.

Mikael Sandberg, östra Södermalm

Bor i en bostadsrätt med sin fru, jobbar som försäljningschef.
– Här på Söder är klimatet mellan människor lite mjukare än på andra ställen. Man ska inte försöka styra var folk ska bo, det måste få utvecklas organiskt. Det blir en katastrof för tryggheten om myndigheterna tar en grupp från ett håll och placerar i en annan del av stan. Titta på Malmö.

Sju av tio tycker att social blandning kan ge otrygghet

LÄSARUNDERSÖKNING. Mångfald ses som något positivt – men upplevs också som ett hot

Två saker är Mitt i:s läsare till stor del eniga om, när #EttSthlm ställer frågan via undersökningsföretaget RAM (Research & Analysis of Media) med 449 svarande från hela Stockholmsområdet.
För det första: ”tryggt att gå ut på kvällarna” är den allra viktigaste faktorn när man ska välja en ny bostad. 95 procent anger detta som ”mycket viktigt”, högst av alla de föreslagna alternativen.
Även tryggheten i angränsade stadsdelar är avgörande – 94 procent i vår undersökning ser detta som mycket viktigt.
– Det kan vara folk som bor i ett fint villaområde men där det finns stökiga områden i närheten och som därför väljer att flytta, framhöll mäklaren Johan Reuterling i förra veckans tidning.
Det andra, som förenar nio av tio, är en oro för bostadssegregationen och en mer eller mindre stark åsikt att situationen behöver förändras.

92 procent håller med, helt eller delvis, om att ”samhället bör hitta lösningar för att utsatta områden ska bli mer socialt blandade”.
I snitt 85 procent tycker att man också bör göra samma sak med välbärgade områden.
Men även om en majoritet vill ha mer social blandning är detta något som kommer längst ner när Stockholmarna rangordnar vad

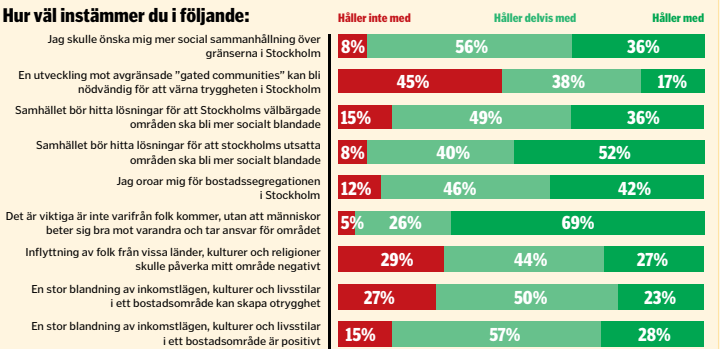
som är viktigt för var de vill bo.
– Notera att de flesta vill att det är ”samhället” som skall åstadkomma blandning, något många tycker vore bra men kanske inte är beredda att genomföra på egen hand genom att själva flytta, kommenterar Marie Demker, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet.
Hon har tidigare genomfört liknande undersökningar vid det så kallade SOM-institutet och tycker att Mitti:s resultat är väntade:
– Trygghetsfrågorna ligger högt

Rikaste oroar sig minst för segregationen
● **Oron för bostadssegregationen** är ungefär lika stor i alla inkomstgrupper, utom bland dem med hushållsinkomst över 70 000 kronor/månad. Där är det tre gånger så många som inte oroar sig, jämfört med hushållen med medelinkomst.
● **I det översta inkomstskiktet** är motståndet också störst mot att blanda upp välbärgade områden: 27 procent säger nej till det, jämfört med 13 procent i snitt för alla övriga.
● **Kvinnor och personer** under 50 är generellt mer positiva till mångfald och uppblandning än män och äldre.
● **Läs mer på mitti.se/ettstholm**

på den politiska agendan där de ofta kopplas till integration, säger hon.
När det gäller kopplingen mellan trygghet och mångfald är läsarna kluvna. Å ena sidan håller 85 procent med, helt eller delvis, om att ”en stor blandning av inkomstlägen, kulturer och livsstilar i ett bostadsområde är något positivt”.
Samtidigt lutar 73 procent åt att en sådan blandning kan skapa otrygghet. Och 71 procent håller med, helt eller delvis, om att ”inflyttning av folk från vissa länder, kulturer och religioner skulle påverka mitt område negativt”.
Den negativa synen på sådan inflyttning är vanligast hos personer med annat modersmål än svenska. I gruppen utrikesfödda är det också betydligt fler som anser att ”en utveckling mot avgränsade ’gated communities’ kan bli nödvändig”, än i gruppen svenskfödda.
Å andra sidan är nästan alla, 95 procent, mer eller mindre överens om att ”det viktiga är inte varifrån folk kommer, utan att människor betar sig bra mot andra och tar ansvar för området.”
– Det är en sak att vilja ha trygghet, en helt annan att ange invandring som orsaken till otrygghet. Den kopplingen görs av en minoritet, säger Marie Demker.

Vi vill ha blandning – men väljer trygghet

- **Nio av tio** svarspersoner är helt eller delvis för mer blandade bostadsområden och mer social sammanhållning över gränserna.
- **Sju av tio** instämmer samtidigt, helt eller delvis, i att blandning kan skapa otrygghet och att inflyttning från vissa länder, kulturer och religioner skulle påverka deras område negativt.
- **Tryggheten hamnar på första plats** (95 procent) på frågan vad som är viktigt när man ska välja en ny bostad. Social och kulturell blandning hamnar sist (42 procent).

Om undersökningen: Totalt 449 personer från RAM:s testpanel fyllde i enkäten digitalt under mitten av mars 2021. Svarspersonerna representerar en blandning av kommuner och stadsdelar inom Storstockholm, samt olika åldrar och bakgrunder. RAM anlitas av medieföretag för att avläsa annonsers genomslag och andra läsarundersökningar.